

OLJEVÄXTER

Höstrapsorter

Johan Biärsjö, Svensk Raps AB

Intresset för att prova höstrapsorter är mycket stort och inte mindre än 38 sorter har prövats detta år i de två höstrapsserierna R7-810 och OS-21. Resultaten 2003 präglas dessvärre av både att det är få försök och att en hel del av dem har en låg skörd, framförallt beroende på svampangrepp. Det lilla antalet försök är orsakat av den torra som gav en ojämn uppkomst hösten 2002. Det slår särskilt hårt mot försöken där ett jämnt bestånd är en första förutsättning för ett lågt försöksfel. Sortförsöken i höstraps delas in i tre områden. Norra Götaland och Svealand vilket är områdena D, E och F. Nordöstra Götaland vilket är område B samt sydöstra Götaland, område A. I Norra Götaland och Svealand är det genomfört totalt 8 st. försök 2003. Fyra i serien OS- 21, två i den lokala serien VSO-701 och två st. riksförsök (R7-810).

Flerårssammanställning 1999-2003

Det är tydligt när man ser på sammanställningarna för de tre områdena att i de två nordliga områdena; *sydöstra Götaland* samt *norra Götaland och Svealand* hävdar sig hybriderna bättre än i

sydvästra Götaland. Likaså är SW Celsius en sort att räkna med i odlingsområdet norr om Skåne.

Trots att NPZ Express varit med i många år och är måttligt vinterhärdig är det få av de konventionella sorterna som har högre råfettavkastning. Undantaget är som sagt SW Celsius med erkänt hög vinterhärdighet samt den gamla sorten Silvia. En uppstickare är Mon Carosell som kanske kan bli en intressant sort. I de ganska få försök den varit med har den verkligen visat hög avkastning, i nivå med hybriderna.

De höstrapsybrider som finns på marknaden, SW Banjo, Gbr Status, NPZ Kronos och Gbr Disco avkastar 14-15 % över mätaren Express. En lovande sort är här Da Ryder som i medeltal för norra Götaland och Svealand avkastat hela 18 % över Express.

Höstraps 2003, norra Götaland och Svealand

Som nämndes i ingressen är det relativt få försök som skördats i år. Totalt för området 8 st. Avkastningen följer mönstret från flerårssammanställningen fast hybridernas överlägsenhet är inte lika påtaglig i år.

Av tabellen framgår att ett stort antal nya sorter är prövade. Av de konventionella sorterna ser SW Falstaff och SW Gospel lovande ut med en avkastning av 15-16 % över Express. Kanske kan någon av dessa

bli en efterföljare till SW Celsius. Men även Scandinavian Seed har en rad sorter som gått bra i år; Gbr Winner, Da Verona, DSV Liprima och Gbr RG 9908. Av hybriderna

skall framförallt nämnas Svalöv Weibulls nya SW Calypso som överträffat mätaren med 22 %. De sorter som endast ingått i två försök kommenteras inte här.

Tabell 1. Flerårssammanställning höstraps 1999-2003

Sort	Sydvästra Götaland (område A)		Sydöstra Götaland (område B)		N. Götaland och Svealand (område D-F)				
	Råfett- skörd relativtal	Antal för- sök	Råfett- skörd relativtal	Antal för- sök	Råfett- skörd relativtal	Antal för- sök			
NPZ Express (SW)	1920	100	44	1600	100	28	1390	100	33
Gbr Louise (SSd)	101	25		106	14		97	19	
SW Celsius	97	24		106	13		106	20	
Mon Cadillac (PI)	105	17		104	10		93	11	
Mon Carolus (PI)	101	22		108	14		97	14	
Gbr Frederic (SSd)	97	7		111	4		95	8	
Mon Carosell (PI)	107	11		109	7		118	7	
Mon Capitol (PI)	98	43		100	28		91	35	
SE Silvia (SW)	92	25		100	16		104	26	
Gbr Oxident (SSd)	87	24		98	16		96	25	
SW Banjo H	110	30		115	17		114	24	
Gbr Status (SSd) H	112	25		117	15		117	25	
NPZ Kronos (SW) H	109	25		118	16		116	25	
Gbr Disco (SSd) H	114	15		109	8		115	13	
Da Ryder (PI) H	103	13		113	8		118	10	
NPZ Artus (SW) H	109	35		114	22		114	30	
SW 046	100	6		95	3		112	4	
SW 047	96	6		88	3		99	4	
SW 0102 H	105	6		115	3		98	4	
Sem Maja (SW) H	95	9		111	4		105	8	
Da Sahara (PI)	105	7		109	4		110	8	
Da Tequila (SSd)	105	8		107	4		104	10	
Gbr Winner (SSd)	99	7		117	4		108	10	
SW Falstaff	100	17		100	10		114	12	

Oljevaxter

Tabell 2. Höstraps 2003 norra Götaland och Svealand (område D-F)

Sort	Råfett-skörd rel. tal	Antal försök
NPZ Express (SW)	1270 100	7
Gbr Louise (SSd)	99	5
SW Celsius	104	5
Mon Cadillac (PI)	83	4
Mon Carolus (PI)	93	4
Gbr Frederic (SSd)	94	4
Mon Carosell (PI)	113	4
Mon Capitol (PI)	94	7
SE Silvia (SW)	102	5
Gbr Oxident (SSd)	96	4
SW Banjo H	112	5
Gbr Status (SSd) H	114	5
NPZ Kronos (SW) H	107	5
Gbr Disco (SSd) H	111	5
Da Ryder (PI) H	117	4
NPZ Artus (SW) H	107	7
SW 046	116	2
SW 047	100	2
SW 0102 H	96	2
Sem Maja (SW) H	103	4
Da Sahara (PI)	101	4
Da Tequila (SSd)	97	5
Gbr Winner (SSd)	108	5
SW Falstaff	116	5
SW 048	95	2
SW 0103 H	122	2
TD 021074	109	2
Mon CWH 048 H (PL)	86	2
Mon MLCH 100 (PL)	92	2
Mon MLCH 093 (PL)	102	2
SW Maestro H	107	4
SW Calypso H	121	4
SW Gospel, 0784	115	4
Mon Modena (PL)	97	4
Ser Saturnin H (SSd)	90	4
Da Verona (SSd)	108	5
DSV Liprima (SSd)	106	4
Gbr RG 9908 H (SSd)	108	5

Odlingsegenskaper

I tabell 3 redovisas höstraps sorternas odlingsegenskaper. Då det gäller övervintring är hybriderna generellt sett härdigare än de öppenpollinerande sorterna. Från denna regel avviker Gbr Frederic och framförallt SW Celsius vars övervintring ligger i närheten av de bästa hybriderna.

I princip ingen sort slår råfetthalten i NPZ Express. Undantaget är Svalöf Weibulls nya SW Falstaff som faktiskt har 0,1 % högre råfetthalt. Strållängden är en egenskap som är intressant, framförallt vid direktröskning. Även här utmärker sig Express med sitt korta strå. Men GBR Frederic är ännu kortare och Svalöf Weibull har en ny nummersort, SW 046 som är i nivå med Express.

Tabell 3. Odlingsegenskaper 1999-2003

Sort	Över- vintring 0-100	Stjälk- styrka 0-100	Mognad antal dagar	Råfett % av TS	Prot. i mjöl % av TS	Strå- längd cm
NPZ Express (SW)	81	91	351	49,0	38,5	124
Gbr Louise (SSd)	87	79	+2	-1,6	-0,4	+17
SW Celsius	89	76	+1	-1,7	-2,1	+13
Mon Cadillac (PI)	80	88	+2	-1,2	-1,0	+7
Mon Carolus (PI)	86	80	+2	-0,6	-0,3	+5
Gbr Frederic (SSd)	88	94	+1	-1,8	-0,2	-3
Mon Carosell (PI)	86	82	+3	-1,5	-2,3	+3
Mon Capitol (PI)	86	76	+2	-2,2	-0,3	+14
SE Silvia (SW)	87	83	+1	-1,0	-0,3	+12
Gbr Oxident (SSd)	84	79	+2	-2,1	-1,4	+16
SW Banjo H	91	73	±0	-1,6	-0,8	+16
Gbr Status (SSd) H	90	77	+1	-1,2	-1,6	+13
NPZ Kronos (SW) H	87	75	±0	-2,0	-2,7	+16
Gbr Disco (SSd) H	85	83	+2	-0,6	-1,7	+13
Da Ryder (PI) H	90	67	-1	-2,6	-0,4	+15
NPZ Artus (SW) H	86	79	+1	-2,4	-2,2	+17
SW 046	85	90	+1	-1,1	0,7	-1
SW 047	83	88	+1	-2,4	1,2	+11
SW 0102 H	90	75	+1	-2,6	-1,0	+10
Sem Maja (SW) H	84	78	±0	-1,5	-0,7	+11
Da Sahara (PI)	78	87	+2	-0,5	-0,7	+11
Da Tequila (SSd)	83	94	+3	-0,8	-1,7	+4
Gbr Winner (SSd)	85	76	+2	-1,8	-1,9	+9
SW Falstaff	87	90	+2	+0,1	-1,0	+10